

Fødselens faser

Temperaturfald: Når fødslen er på vej, vil tævens temperatur falde med minimum 1 hel grad. Det er dog ikke hos alle, det observeres, og man skal passe på med at tillægge temperaturfaldet for megen betydning.

Opblokningsfasen: Denne kan tage lang tid – for nogle tager det mere end 24 timer. I denne fase halser (puster) tæven, bliver urolig, graver, skraber eller vandrer omkring. Nogle tæver ”tømmer sig”, hvor der kan ses både opkast og tynd afføring.

Pressefasen: I denne fase er tævens bækken og livmoderhals fuldt udvidet, så hvalpene kan komme ud. Nu vil hun begynde at presse. I nogle tilfælde kan man se en ”boble” inden den første hvalp kommer til syne. Det er en væskefyldt pose, som bare er nogle af fosterhinderne med fostervæske i. Dette er helt normalt, og boblen skal ikke bristes eller fjernes. Den kan godt smutte ind og ud nogle gange. Når tæven begynder at presse, må der ikke gå alt for lang tid, inden den første hvalp kommer. Den første hvalp er ofte den sværeste at føde, så det kan godt tage op til en time. Der skal dog langsomt ske progression, og man kan evt. prøve at mærke med en (ren! eller behandsket) finger, om man kan begynde at mærke hvalpen.

Hvalpene: Når hvalpene fødes, kan de komme med eller uden hinder. Nogle hvalpe fødes inde i fosterhinderne, som de skal befries fra hurtigst muligt. Dette gør nogle tæver selv, men det er vigtigt at være opmærksom og hjælpe, hvis der er behov. Når hvalpen er befriet for fosterhinder, skal den i gang med at trække vejret. Dette gør de nogle gange selv, men det er en rigtig god ide at have tørre håndklæder klar, som kan bruges til at gnubbe hvalpen. Vend gerne hvalpen en smule nedad med hovedet, mens den gnubbes, så fostervæske kan løbe ud af luftvejene. Hvis det lyder som om, der er meget fostervæske i luftvejene, kan hvalpen ”suges”. Dette kan gøres med munden eller med en sugbold. Det er vigtigt at være meget forsigtig, da hvalpens lungevolumen er meget småt. Men det vigtigste er, at man gnubber godt. Hvalpen skal gerne give lyd fra sig – prøv at knibe den i nakkeskindet for at få lyd frem. Det er vigtigt at holde hvalpene varme efterfølgende, hvorfor det også er vigtigt, at temperaturen i rummet ikke er for lav.

Moderkager og navlesnore: Tæven vil ofte spise moderkagen og bide navlestrengen af. Det er vigtigt at sørge for, at navlestrengen ikke bliver kortere end et par centimeter, hvorfor det kan være nødvendigt at holde på navlesnoren mens tæven bider den af. Sørg for, at navlesnoren ikke er længere end de cirka 2 cm – klip den til hvis nødvendigt. Hvis navlesnoren bløder kan man binde et lille stykke sytråd omkring, så blødningen stopper. Det er vigtigt at holde styr på moderkagerne under fødslen – der skal komme en moderkage for hver hvalp. Nogle gange kan den komme sammen med den næste hvalp eller for sig selv. Hvis der er moderkager tilbage i tævens livmoder efter fødslen, kan det give anledning til infektion, så det er vigtigt at tale med dyrlægen om.

Diegivning: Hvalpene er klar til at få mad, så snart de er født og trækker vejret. Dog kan de sagtens overleve nogle timer uden mad, så der er ingen grund til panik. Det er vigtigt, hvalpene bliver lagt til tævens dievorter hurtigst muligt og får lov at die, da det frigiver oxytocin hos tæven (det vigtigste hormon i forbindelse med fødslen). Oxytocin virker vestimulerende og kan dermed hjælpe fødslen videre. Nogle hvalpe skal have lidt hjælp til at få fat i dievorterne, men de fleste klarer det selv.

Hvis fødslen går i stå: Fødsler kan gå lynhurtigt, og for nogle tager det mange timer. Så længe der er progression i fødslen, og der ikke går mere end 2-3 timer mellem hvalpene, er det okay. Hvis der begynder at gå lang tid mellem hvalpene, kan man prøve at gå en rask tur med tæven, så hun får gang i bevægelsen. Det er, som tidligere nævnt, vigtigt, at hvalpene får lov at die, så den naturlige oxytocin hjælper veerne.

Kalk: Kalk er nødvendigt, for at muskelcellerne i livmoderen kan trække sig sammen og på den måde uddrive hvalpene. Der må ikke tildeles kalk inden fødslen, da det kan opregulere behovet for kalk i muskelcellerne og derfor have en uønskelig effekt. Under fødslen er det vigtigt at tildele kalk. Dette gives oralt til tæven og fås i forskellige formuleringer. Spørg os i butikken, hvis du har brug for vejledning. Vi anbefaler at tildele kalk efter hver hvalp. I den efterfølgende diegivningsperiode kan tæven også have brug for supplerende kalk, særligt hvis hun har mange hvalpe eller lægger rigtig meget mælk ned. Hos tæver med mange hvalpe anbefaler vi supplerende kalktilskud de første 3-4 uger efter fødslen, og alt efter fravæningstidspunktet kan dette forlænges. Hvis tæven kommer i underskud af kalk, kan hun få kalkchok – dette er en meget ubehagelig tilstand, hvor tæven får meget høj temperatur og kan gå i kramper. Derfor er det vigtigt at forebygge. Hvis du har mistanke om kalkchok, er det en god ide at måle temperaturen på tæven. Hvis den er over 39,5, skal dyrlæge kontaktes.

Når fødslen er overstået: Når tæven er færdig med at føde, og alle hvalpe er kommet, kan I slappe af. Hvis I er i tvivl, om alle hvalpe er kommet, anbefaler vi, at I tager forbi dyrlægen hurtigst muligt og får scannet tæven. Det samme gælder moderkager. Vi anbefaler, at både tæven og hvalpene tjekkes hos dyrlægen indenfor 24 timer efter fødslen, men det er ikke akut, så længe alle hvalpe er ude. I den efterfølgende periode vil tæven ofte være den bedste til at passe sine hvalpe, og derfor kan det være bedst at blande sig uden om. Det kan være en god ide at veje hvalpene, så man sikrer, at de øger deres vægt.